

Altres disposicions

Decret 282/2026, del 22-7-2026, pel qual s'estableix l'entorn de protecció de l'església de Sant Miquel d'Engolasters, a la parròquia d'Escaldes-Engordany, així com els criteris que han de regir les intervencions sobre el monument i el seu entorn.

Vista la resolució del 5 de novembre del 2025, publicada al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra* núm. 135, del 12 de novembre, d'incoació de l'expedient administratiu núm. 0250/19 del Departament de Patrimoni Cultural del Ministeri de Cultura, Joventut i Esports, perquè s'estableixi l'entorn de protecció de l'església de Sant Miquel d'Engolasters, declarada bé d'interès cultural en la classificació de monument d'acord amb la disposició addicional primera i la disposició final primera de la Llei 9/2003, del 12 de juny, del patrimoni cultural d'Andorra, i per fixar els criteris que han de regir les intervencions sobre l'església i sobre el seu entorn de protecció;

Atès que s'ha obert un període d'audiència i d'informació pública de dos mesos perquè les persones interessades puguin efectuar les al·legacions que estimin oportunes i que la resolució s'ha notificat a les persones propietàries conegudes i al Comú d'Escaldes-Engordany;

Atès que en aquest període s'ha fet ús del dret d'audiència i de presentar al·legacions en relació amb l'entorn de protecció previst, i que per a la valoració d'aquestes al·legacions i observacions rebudes, i en aplicació del principi de legalitat que regeix l'actuació de l'Administració pública i de la deguda motivació i fonamentació de les seves decisions, s'ha tingut en compte:

- a) La Constitució del Principat d'Andorra, la Llei 9/2003, del 12 de juny, del patrimoni cultural d'Andorra, i la Llei 15/2014, del 24 de juliol, de modificació de la Llei 9/2003, del 12 de juny, del patrimoni cultural d'Andorra;
- b) El Conveni per a la salvaguarda del patrimoni arquitectònic d'Europa, ratificat el 28 de juliol de 1999 i en vigor des de l'1 de novembre de 1999, en el qual l'Estat andorrà es compromet a situar la protecció del patrimoni arquitectònic entre els "objectius essencials" de l'ordenament del territori i de l'urbanisme, de manera que s'asseguri la presa en compte d'aquest compromís en les diverses fases de l'elaboració dels plans d'ordenament i dels procediments d'autorització d'obres;
- c) La definició de l'entorn de protecció, que segons l'article 13.1 de la Llei 9/2003, del patrimoni cultural d'Andorra, és l'espai, edificat o no, que dona suport ambiental al bé i que si és alterat pot afectar-ne els valors, les perspectives, la contemplació o l'estudi;
- d) Que l'entorn de protecció té l'objectiu de protegir els valors i els interessos patrimonials identificats en l'entorn del bé declarat, que l'acompanyen històricament i donen suport al seu significat, alhora que es vetlla, allà on és possible, per un creixement urbanístic d'acord amb les característiques de cada zona i de cada entorn, complint, així, tant la missió preventiva d'evitar danys i destorbs al bé com la de donar-hi valor;
- e) Que l'entorn de protecció d'un bé immoble d'interès cultural no és el resultat d'una decisió aleatòria i arbitrària sinó que ha d'estar en relació amb l'escala i les característiques del bé i en conseqüència és singular. És una decisió fonamentada en criteris científics i tècnics;
- f) Que el patrimoni cultural constitueix, com es diu a l'exposició de motius de la Llei del patrimoni cultural, un dels testimonis principals de la història, essent un deure essencial de la societat i dels poders públics preservar aquesta riquesa i transmetre-la en les millors condicions a les generacions futures;

Vistes les al·legacions presentades, que han estat objecte de valoració per part del Govern;

Ateses les disposicions legals esmentades i les aplicables en general;

A proposta de la ministra de Cultura, Joventut i Esports, el Govern, en la sessió del 22 de juliol del 2026,

Decreta

1. Definir la ubicació, la descripció i els valors de l'església de Sant Miquel d'Engolasters, a la parròquia d'Escaldes-Engordany, declarada bé immoble d'interès cultural (BIC) en la classificació de monument d'acord amb l'annex de la Llei 9/2003, del 12 de juny, del patrimoni cultural d'Andorra, que figura a l'annex 1, capítol 1, d'aquest Decret.
2. Establir els criteris definitius que han de regir les intervencions sobre l'església de Sant Miquel d'Engolasters i sobre el seu espai de presumpció arqueològica, que figuren a l'annex 1, capítol 2, d'aquest Decret.
3. Establir i delimitar l'entorn de protecció definitiu de l'església de Sant Miquel d'Engolasters, d'acord amb el que disposen els articles 2, 7, 11, 12, 13 i 14, i concordants de la Llei 9/2003, del 12 de juny, del patrimoni cultural d'Andorra i la Llei 15/2014, del 24 de juliol, de modificació de la Llei 9/2003, del 12 de juny, del patrimoni cultural d'Andorra. La justificació de l'entorn de protecció figura en l'annex 1, capítol 3, i es representa al plànol que figura en l'annex 2 d'aquest Decret.
4. Establir els criteris, en forma de prescripcions o propostes, que han de regir les intervencions sobre l'entorn de protecció del monument, que figuren a l'annex 1, capítol 4, d'aquest Decret.
5. Notificar als interessats la resposta a les seves al·legacions.
6. Determinar l'execució immediata de les prescripcions de compliment obligat que han de regir les intervencions sobre l'església de Sant Miquel d'Engolasters i sobre la zona d'acompanyament (zona 1) del seu entorn de protecció, a partir de la publicació d'aquest Decret al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.
7. Instar el Comú d'Escaldes-Engordany a adaptar al més aviat possible la planificació urbanística de la parròquia a les prescripcions de compliment obligat per a la zona d'acompanyament (zona 1) i als criteris en forma de proposta que es publiquen per a la zona preventiva (zona 2).
8. Sotmetre al règim d'autorització prèvia establert a l'article 14 de la Llei 9/2003 qualsevol obra o intervenció, tant si és de promoció pública com si és de promoció privada, que es vulgui fer sobre el monument o sobre el seu entorn de protecció.
9. Aplicar totes les altres mesures previstes a la Llei 9/2003, del 12 de juny, del patrimoni cultural d'Andorra i la Llei 15/2014, del 24 de juliol, de modificació de la Llei 9/2003, del 12 de juny, del patrimoni cultural d'Andorra, derivades de l'aprovació d'aquest Decret.
10. Publicar aquest Decret al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra* i notificar-ho al Comú d'Escaldes-Engordany i a les persones propietàries afectades o concernides conegudes que consten a l'expedient.
11. D'acord amb el que estableix l'article 129 de la Llei 14/2023, del 3 de juliol, del text consolidat del Codi de l'Administració, contra aquest Decret es pot interposar un recurs administratiu davant del Govern en el termini d'un mes a comptar de la data en què es publiqui. No obstant això, segons el que disposen els articles 52 i 135 del mateix Codi i l'article 12.3 de la Llei del patrimoni cultural, modificat per la Llei 15/2014, la interposició de recurs no en suspèn l'execució.

Disposició final

Aquest Decret entra en vigor el mateix dia de ser publicat al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Cosa que es fa pública per a coneixement general

Andorra la Vella, 22 de juliol del 2026

Xavier Espot Zamora
Cap de Govern

Annex 1. L'església de Sant Miquel d'Engolasters i el seu entorn de protecció

Glossari

Monument: obra d'arquitectura o altra obra material produïda per l'activitat humana que configura una unitat singular. Pot incloure les seves pertinences i accessoris.

Entorn de protecció: és l'espai, edificat o no, que dona suport ambiental al bé i que, si és alterat, pot afectar-ne els valors, les perspectives, la contemplació o l'estudi.

Zona 1: és la zona més propera al bé d'interès cultural i està constituïda per l'espai immediat que l'envolta.

Zona 2: aquesta zona incorpora les finques, edificades o no, que poden alterar els valors del bé d'interès cultural objecte de protecció, atès que es troben situades prop del bé.

Capítol 1. Ubicació, descripció i valors de l'església de Sant Miquel d'Engolasters

D'acord amb la disposició addicional primera de la Llei 9/2003, del 12 de juny, del patrimoni cultural d'Andorra, l'edifici objecte d'aquest expedient està declarat bé d'interès cultural en la classificació de monument.

La declaració d'un bé immoble d'interès cultural comporta vetllar per conservar-lo i establir la delimitació justificada del seu entorn de protecció, així com la definició dels criteris que han de regir les intervencions en el bé i l'entorn de protecció.

L'església de Sant Miquel d'Engolasters

L'església de Sant Miquel d'Engolasters, d'estil romànic llombard, és un dels monuments més rellevants del nostre patrimoni cultural, del qual destaca l'esvelt campanar de planta quadrada i les pintures murals romàniques de l'absis. Actualment les pintures originals es conserven al Museu Nacional d'Art de Catalunya. No obstant això, a l'interior de l'església se'n pot veure una reproducció fidel.

El monument, amb número de registre a l'Inventari general del patrimoni cultural EE-002, es troba situat al pla d'Engolasters, a 1.500 m d'altitud i al peu de la CS-200, que porta al llac d'Engolasters.

El pla d'Engolasters conserva les traces centenàries del modelatge humà sobre el medi amb finalitats agràries i s'hi emplacen tres petits nuclis d'arquitectura tradicional perfectament adaptats al lloc i de gran interès històric, arquitectònic i paisatgístic. L'indret està poc urbanitzat, fet que permet copsar la forta relació de l'església romànica de muntanya amb el seu entorn d'origen agrari.

L'església de Sant Miquel d'Engolasters ens ha arribat amb quatre cossos: nau, absis, porxo i torre campanar. Malgrat la seva simplicitat estructural, consisteix en una nau rectangular relativament petita, de 8,40 x 4,80 m, amb uns murs al voltant de 0,65 m de gruix, i rematada a llevant per un absis semicircular d'1,50 m de radi al qual s'accedeix per un petit plec a manera de presbiteri, lleugerament insinuat a l'exterior. Originalment la nau era més curta i va ser allargada per la banda de llevant, raó que ha portat a proposar que el temple original era preromànic.

L'alçària de l'absis és desproporcionadament baixa respecte de la nau i just a sota de la teulada presenta un fris d'arcuacions llombardes, fetes amb pedra tosca i retocades amb morter. És a l'absis on trobem les úniques finestres originals, de doble esqueixada, una al costat de llevant i l'altra al costat de migdia. Hi ha una tercera finestra –quadrada, però–, al mur de ponent de la nau que és d'època contemporània, al costat de la qual s'observa una porta tapiada (oberta al segle xx i tapiada durant les tasques de restauració). La porta original es troba al mur de migdia, amb muntants de pedra calcària i rematada per un arc de mig punt amb dovelles de pedra tosca.

En la construcció es van utilitzar blocs de pedra de mida més aviat grossa, mig escantonades a cop de martell, i sense polir. Les pedres estan posades amb una certa intenció en filades força regulars i a trencajunt. La coberta està feta amb lloses de llicorella, disposades sobre una teulada de fusta a doble vessant, amb

una gran jàssera que aguanta un dels extrems de les bigues (l'altre recolza sobre els murs), i a sobre de les quals hi ha un empostissat.

Adossat al mur de migjorn hi ha un porxo, tancat per dos murs massissos a llevant i ponent i que queda obert per davant, on hi ha un muret més baix que queda interromput per la porta, que a la vegada queda marcada per dos columnes de fusta.

Un dels elements més característics és el campanar, que està adossat al mur de tramuntana. Es tracta d'una torre quadrada de 3 m de costat i uns 17,50 m d'alçària, amb tres pisos, cadascun dels quals té una finestra geminada per cara. Les finestres estan emmarcades en baix relleu, element que a les plantes inferiors es remata amb un fris de tres arcuacions cegues, mentre que a la superior és un arc de mig punt el que corona la finestra, amb una mènsula a la clau i un cap esculpit. La teulada té forma piramidal i està coberta amb lloses de llicorella, i just a sota hi ha una cornisa amb tres grups de dos arcuacions cegues per cara, que a la vegada estan dividits per una mènsula molt petita.

Capítol 2. Definició dels criteris d'intervenció en el bé d'interès cultural (BIC) i l'espai de presumpció arqueològica (EPA)

El manteniment i la conservació dels monuments són responsabilitat del ministeri titular de la cultura per mitjà dels tècnics de Patrimoni Cultural.

La conservació i la restauració d'un bé protegit requereixen, com tots els béns patrimonials, un enfocament pluridisciplinari i una metodologia de treball que n'assegurin la salvaguarda física, el testimoni històric que representa i l'autenticitat.

En aquest sentit, la Llei 9/2003 ja defineix a l'article 1 el que significa la restauració, i també especifica, a l'article 15, el següent:

En els monuments, paisatges culturals i zones arqueològiques i paleontològiques, qualsevol intervenció s'ha d'efectuar assumint els criteris següents:

- a) El respecte permanent dels valors que van motivar la declaració de bé d'interès cultural, sens perjudici que, perquè el bé s'adapti millor al seu ús o per necessitats tècniques i arquitectòniques, es pugui autoritzar la utilització d'elements, tècniques i materials contemporanis.
- b) La conservació de les característiques tipològiques d'ordenació espacial, volumètriques i morfològiques més destacades del bé.
- c) No es pot reconstruir totalment o parcialment el bé o fer-hi addicions que en falsegin l'autenticitat, a excepció de l'ús de parts originals.
- d) No es poden eliminar parts del bé, excepte que aquestes parts comportin la degradació del bé o que l'eliminació en millori l'enquadrament històric. Els motius per a l'eliminació s'han de fonamentar en benefici del manteniment i la conservació del bé.

Les intervencions de restauració efectuades en monuments, conjunts arquitectònics i paisatges culturals s'han de basar en principis científics i criteris tècnics.

És prohibida la col·locació de publicitat, cables i antenes en els monuments.

D'aquesta manera, tot projecte d'intervenció sobre els monuments ha de contenir:

- Un estudi previ d'acord amb la naturalesa i la complexitat dels treballs que es preveuen efectuar, i que expressi els objectius de la intervenció, descrigui en detall l'estat dels monuments per mitjà de documents escrits, gràfics i fotogràfics, que analitzi la història i les observacions arqueològiques que s'hi puguin efectuar, i que detalli les patologies observades.
- Un projecte de restauració en el qual s'expliqui i es raoni la proposta d'intervenció.
- Uns amidaments que detallin els treballs previstos, un calendari d'execució i un pressupost estimatiu.

- Una memòria exhaustiva en què es detallin les modificacions eventuais respecte al projecte inicial. La memòria constitueix un recull documental en què es resumeixen les grans etapes de la intervenció, i es presenten les actes de les reunions d'obra, les fotografies significatives dels treballs i els plànols de modificacions. Conclou amb recomanacions sobre les característiques i la periodicitat del manteniment que cal efectuar en els monuments.

Els projectes de restauració i les direccions d'obra s'encomanen a arquitectes qualificats i amb experiència en la conservació i la restauració de monuments històrics.

Control de l'espai de presumpció arqueològica

L'entorn del pla d'Engolasters ha experimentat una transformació, sobretot des de mitjans del segle xx, i més concretament a partir de la dècada dels vuitanta de la mateixa centúria, amb tot un seguit de moviments i aportacions de terres per aconseguir zones de conreu de tabac àmplies. Amb tot, la zona més propera a l'església no ha estat gaire modificada, si no és per la banda oest, que en tot cas és la banda del vessant, així com amb la construcció d'algun xalet aïllat, però a una certa distància, al nord i al sud. Així que encara es conserva el caràcter de tres agrupaments d'hàbitat, com són les cases del Vilar al sud i els dos grups de bordes d'Engolasters a l'est de l'església.

Pel que fa a l'espai de presumpció arqueològica (EPA) de l'església de Sant Miquel, té una forma aproximadament ovalada en sentit nord-sud, amb una superfície lleugerament superior a 12.300 m². A l'angle sud-oest, el límit coincideix amb l'encreuament entre la carretera general N-200 i un vial sense sortida per accedir a uns immobles que hi ha a l'oest de la mateixa carretera (coordenades 536161.34, 23732.76), i segueix uns 180 m cap al nord en paral·lel a la carretera fins a arribar a l'inici del revolt (coordenades 536216.72, 23900.36). Des d'aquí, gira cap al sud-est en angle recte, creua la carretera i s'adapta al traçat d'un mur de pedra seca, seguint el seu traçat primer en direcció sud-est i després (coordenades 536256.89, 23871.28) cap al sud fins que s'acaba en creuar-se amb un camí (en total uns 55 m). En aquest punt el límit continua cap al sud, creua el camí i, a l'altra banda, s'adapta de nou a un altre mur de pedra seca (coordenades 536261.78, 23833.42) fins que s'acaba (coordenades 536260.77, 23774.74). Des d'aquí el límit s'adapta al desnivell encara en direcció sud i amb un traçat sinuós fins a arribar a un mur que delimita un camí (coordenades 536227.28, 23717.27), punt on gira cap a l'oest, s'adapta a aquest mur i després creua la carretera fins a arribar al punt inicial.

Pel que fa als EPA de les Cases del Vilar i de les bordes d'Engolasters, tots dos tenen un perímetre relativament reduït que engloba els conjunts d'edificis i alguns camps propers. Malgrat que aquestes edificacions són d'època moderna, la documentació medieval ens descriu, com a mínim, dos nuclis d'hàbitat al pla d'Engolasters, que podrien haver quedat fossilitzats en aquests dos conjunts.

La finalitat d'aquest espai de presumpció arqueològica (EPA) és poder-hi exercir un control específic de cara a la presència, a la superfície o al subsol, de possibles restes de la intervenció humana en el passat.

Per assolir aquests objectius cal:

- Demanar autorització per fer qualsevol moviment de terres que impliqui una afectació del sòl o del subsol, que ha de ser supervisat pels tècnics de Patrimoni Cultural.
- Consultar-ho als tècnics d'arqueologia del ministeri titular de la cultura a fi de determinar el procediment més adequat abans de dur a terme qualsevol projecte.
- Efectuar, en qualsevol tipus d'obra de caràcter públic o privat que afecti el subsol, en la fase de moviment de terres, el control i el seguiment arqueològic corresponents. Poden fer-se sondejos arqueològics previs al moviment de terres en cas de creure-ho convenient.
- Efectuar, en cas que hi hagi indicis de la conservació de restes en altura o sobre rasant, emmascarats per construccions posteriors, i en la fase d'enderrocament d'aquestes construccions, els controls i els seguiments arqueològics corresponents.

- Fer, en cas que el seguiment arqueològic sigui positiu, l'excavació total d'aquestes restes, seguint els procediments que marca el Reglament d'intervencions arqueològiques i paleontològiques i, una vegada documentades i valorades, es poden continuar les obres.

Capítol 3. Justificació i delimitació de l'entorn de protecció de l'església de Sant Miquel d'Engolasters

L'església de Sant Miquel d'Engolasters és un testimoni material rellevant de la permanència de l'activitat humana a través dels segles al pla d'Engolasters.

L'entorn de protecció del bé d'interès cultural es determina d'acord amb els preceptes de la Llei 9/2003, del patrimoni cultural d'Andorra. És a dir, es considera l'espai, edificat o no, que dona suport ambiental al bé i que, si és alterat, en pot afectar els valors, les perspectives, la contemplació o l'estudi.

D'aquesta manera, el perímetre de l'entorn s'estableix en funció dels interessos patrimonials identificats i del territori en el qual les intervencions que es facin es considera que poden tenir una incidència sobre la percepció que hom té del bé, ja sigui des de perspectives properes com llunyanes, i també sobre la percepció que hom en té des del monument cap a l'exterior. Aquest espai que dona suport ambiental al monument és el que permet controlar les condicions que l'envolten i ha de permetre mantenir-lo en un entorn adequat. El control d'aquests factors susceptibles d'influir o alterar els valors, la comprensió, la percepció i el significat del monument serveix per assegurar la perennitat d'aquest patrimoni immoble.

Considerant els aspectes materials i els immaterials relacionats amb el bé d'interès cultural, i en l'exercici de delimitació de l'entorn de protecció en relació amb el significat del lloc, s'han identificat els interessos patrimonials següents:

- El monument, al qual es reconeix un valor artístic-arquitectònic i un valor històric.
- Valor paisatgístic. L'emplaçament del monument a l'extrem occidental del pla d'Engolasters li ofereix una gran visibilitat des de la vall central, molt especialment gràcies al campanar, i esdevé una fita visual del paisatge.
- Els tres nuclis construïts que s'emplacen de forma dispersa i amb gran plasticitat amb el territori i el paisatge esdevenen uns conjunts arquitectònics de gran interès patrimonial i de gran valor històric per a l'estudi i la comprensió de l'organització del territori.
- Valor identitari. La importància simbòlica de l'església de Sant Miquel d'Engolasters s'evidencia en els relats, les il·lustracions i les fotografies dels primers viatgers i excursionistes de finals del s. xix i principis del xx, i es manté viva en la societat actual, ja que esdevé un lloc de trobada i celebració.
- Valor històric de l'indret. Els testimonis arqueològics del subsol (espai de presumpció arqueològica), que contribueixen a la protecció i són una font potencial indissociable del coneixement del monument i del seu context.
- Les visuals cap al monument, que permeten descobrir el bé en el seu context:
 - Des de la vall central, el monument esdevé un referent en el paisatge, una fita per als que transiten per les parròquies centrals.
 - Des de la plana d'Engolasters. Aquesta visual permet contemplar el caràcter agrari del paisatge que ha envoltat l'església des d'almenys l'època moderna (segles xvii-xx), quan Engolasters era un cortical.
 - Des de la carretera secundària 200. Es genera una visual de recorregut que es produeix entre les cases del Vilar i les bordes d'Engolasters i viceversa. La seqüència visual que es genera permet contemplar amb detall la majoria dels elements que singularitzen el monument, com l'esvelt campanar romànic i el porxo reconstruït.

Aquests interessos patrimonials donen suport ambiental a l'església de Sant Miquel d'Engolasters i és necessari respectar-los i impedir alterar-ne les perspectives, la contemplació o l'estudi, i assegurar així la perennitat cultural de l'immoble i vetllar per mantenir-lo en un entorn adequat.

Capítol 4. Justificació de les prescripcions de compliment obligat i de les propostes que han de regir les intervencions sobre l'entorn de protecció

Capítol 4.1. Zona 1: zona d'acompanyament

4.1.1. Delimitació

El límit de la zona d'acompanyament ve determinat per l'article 4 de la Llei 15/2014, de modificació de la Llei 9/2003, del patrimoni cultural d'Andorra, que modifica l'article 12 d'aquesta Llei i estableix que la zona d'acompanyament (zona 1) "és la més propera al bé d'interès cultural i està constituïda per l'espai immediat que l'envolta. Els límits d'aquesta zona es defineixen, bé per les finques, edificades o no, que delimiten directament amb el bé d'interès cultural, o bé per les finques, edificades o no, que s'inclouen dins d'un perímetre de 20 metres comptats des del bé d'interès cultural [...]. En cas que una mateixa finca, edificada o no, quedi separada per les dos zones esmentades, la porció menor quedarà subjecta al règim aplicable de la zona on hi hagi una major superfície de la finca".

El límit de la zona d'acompanyament apareix representat gràficament a l'annex 2.

El perímetre de la zona 1 s'inicia, seguint el sentit de les agulles del rellotge, al nord per la parcel·la contigua al monument i segueix el tancament vegetal que limita la zona a l'est fins a arribar a l'esplanada empedrada que hi ha davant del porxo de l'església. Al sud, el límit arriba fins al muret de pedra que separa l'esplanada de la parcel·la veïna i, finalment, a l'oest, segueix la CS-200, que ressegueix pel voral est fins a retornar al punt d'inici.

4.1.2. Caràcter general i objectius

Seguint la delimitació que defineix la Llei 15/2014, la zona 1 queda constituïda per l'espai circumdant in-segregable del monument, el qual està format per la parcel·la contínua al monument pel seu costat nord i la parcel·la contínua pel costat sud. La zona és l'espai més immediat al monument i cal considerar-la com a espai monumental, ja que és l'espai mínim que ens permet accedir al monument i apropar-nos a tot el seu perímetre exterior.

L'objectiu essencial de la zona 1 és mantenir la seva condició indissociable del monument, i ser un espai mínim per garantir l'accessibilitat, la contemplació i el gaudi de l'església de Sant Miquel d'Engolasters.

Atès que la zona 1 respon a una delimitació reglamentària i que no es fonamenta en els interessos patrimonials de l'entorn del bé, la preservació dels valors i les visuals que es generen sobre el monument i des del monument només s'assoleix parcialment amb la definició de la zona 1, perquè per fer-ho de manera integral cal considerar un espai topogràfic més ampli que el que es defineix per la demarcació entre competències establertes per la modificació de la Llei del patrimoni cultural d'Andorra. Conseqüentment, la zona 1 forma una unitat estructural mínima que contribueix parcialment a la lectura de la relació, física i simbòlica, que s'estableix entre el monument i el territori en el qual s'implanta.

El caràcter de la zona, com a espai d'acompanyament del monument, va més enllà del que es defineix de forma reglamentària per a la zona 1 i els objectius d'espai lliure d'edificació també es defineixen més enllà.

4.1.3. Prescripcions de compliment obligat aplicables a la zona 1

Respecte a les intervencions que es puguin dur a terme sobre la zona d'acompanyament (zona 1) de l'entorn de protecció, els criteris revesteixen la forma de prescripcions de compliment obligat i el Comú ha d'adaptar el Pla d'ordenació i urbanisme parroquial.

Les intervencions tindran com a objectiu la revaloració del monument a través d'un projecte de restauració conjunt amb el monument.

Implantació i organització de l'edificació

- No es permet cap tipus d'edificació.
- Qualsevol altre tipus d'element que s'hagi d'incorporar ha de respondre als criteris fixats pel projecte de restauració i s'ha de guiar pel principi de mínima intervenció i màxim respecte als valors del monument.

Volumetria

- No es permet cap tipus d'edificació.
- Qualsevol altre element que s'hagi d'incorporar ha de respondre als criteris fixats pel projecte de restauració i s'ha de guiar pel principi de mínima intervenció i màxim respecte als valors del monument.

Façanes i obertures

- En no estar permès cap tipus d'edificació, aquest apartat no es regula.

Murs i paraments

- No està permès cap tipus de mur per a cap tipus d'activitat, llevat d'aquells trams mínims de pedra seca, de longitud curta i de menys de 50 cm d'alçària que el projecte de restauració determini.

Cobertes

- No es permet cap tipus de coberta per a cap tipus d'element.

Medi ambient i tancaments

- No s'admet cap mena de tancament.
- Per garantir l'autenticitat del bé i evitar que els treballs de restauració o enjardinament del bé i el seu entorn originin impactes indesitjats, només es preveu utilitzar espècies i varietats autòctones de flora provinents de vivers d'Andorra i zones pròximes. De forma genèrica, les intervencions en el medi han de garantir el manteniment i la millora de l'autenticitat de la vegetació en relació amb les característiques del bé i del context històric en què va ser construït.

Enllumenat públic

- S'han de prioritzar els nivells adequats d'intensitat, tonalitat i direccionalitat per remarcar els valors de l'església en harmonia amb l'entorn de protecció, tant de la zona 1 com de la zona 2, així com amb el paisatge general.
- Cal perseguir reduir al màxim la contaminació lumínica.

Mobiliari i senyalització

- Ha de ser el mínim possible. El disseny s'ha d'harmonitzar amb el monument i amb la resta d'equipaments i d'instal·lacions. Ha de contribuir a donar unitat a tot l'entorn de protecció. En cap cas no ha de pertorbar els valors del monument ni les visuals cap al monument o des del monument. En aquest apartat s'han de tenir en compte tots els elements que es poden considerar en sentit ampli mobiliari urbà (banc, papereres, escultures, fonts, elements d'informació...).
- No es permet la publicitat.
- S'han d'harmonitzar els criteris de senyalització urbana parroquial o nacional amb els criteris de senyalització específica per als béns d'interès cultural senyalitzats pel ministeri titular de la cultura. En cap cas no ha de pertorbar els valors del monument ni les visuals cap al monument o des del monument.

Vials i xarxes diverses

- No es permet cap mena de vial.
- Pel que fa als criteris que s'han d'aplicar a la CS-200, es comenten més endavant.
- Totes les xarxes de serveis s'han de soterrar.

Capítol 4.2. Zona 2: zona preventiva**4.2.1. Delimitació**

En consonància amb l'article 4 de la Llei 15/2014, de modificació de la Llei del patrimoni cultural d'Andorra, la zona preventiva incorpora les finques, edificades o no, que poden alterar els valors del bé d'interès cultural objecte de protecció, atès que es troben situades pròximes al bé.

El perímetre delimitat s'estableix, doncs, en funció dels interessos patrimonials identificats i del territori en el qual les intervencions que s'hi facin es considera que poden tenir una incidència (més o més gran) sobre la percepció que es té del bé. Aquest espai de suport "ambiental" és el que ha de permetre salvaguardar la coherència patrimonial del context del bé i facilitar el control de les condicions que l'envolten, ja que són susceptibles d'influir en el bé o de pertorbar-ne els valors, la comprensió, la percepció i el significat.

El límit de la zona 2, seguint el sentit de les agulles del rellotge, és el que es descriu a continuació.

S'inicia al nord, en uns murets de pedra seca que marquen el límit de les parcel·les 7P00212, 7P00228 i 7P00192, segons el cadastre, que limiten amb la solana dels Barrers i els clots dels Barrers, i, una vegada es creua el camí d'Engolasters, el segueix en sentit baixada (sud), limitant amb la parcel·la 7P00185, segons el cadastre. Quan el camí travessa pel nucli de bordes, el límit inclou totes les construccions i els terrenys associats amb aquestes bordes. Després, el límit continua baixant pel costat del camí fins a travessar la CS-200 d'Engolasters.

Un cop travessa la carretera, baixa pel límit oest de la parcel·la 7P00134, segons el cadastre, i continua pel límit nord de la parcel·la 7P00108, segons el cadastre, i creua la parcel·la 7P00106, segons el cadastre, seguint la feixa superior de la dita propietat, corresponent a la cota aproximada de 1.507 m, fins a agafar el límit nord de la parcel·la 7P00104, segons el cadastre, i travessar la parcel·la 7P00146, segons el cadastre, fins a trobar el límit nord de la parcel·la 7P00096, segons el cadastre, i seguir-lo fins a trobar el límit nord est de la parcel·la 7P00094, segons el cadastre, que va seguint incloent-hi les parcel·les 7P00090 i 7P00091, segons el cadastre. El límit travessa el camí al nord de la parcel·la 7P00091, segons el cadastre, fins a trobar el límit est amb les parcel·les 7P00145 i 7P00161 i 7P00280, segons el cadastre, incloses en el límit.

El límit inclou la parcel·la 7P00164, segons el cadastre, seguint el seu límit nord, i travessa la CS-200 d'Engolasters fins a tocar el límit est de la parcel·la 7P00290, segons el cadastre, i continua pel costat est de la carretera en direcció al nucli d'Escaldes-Engordany fins al límit nord de les parcel·les 7P00227 i 7P00242, segons el cadastre, i segueix pel mig de la parcel·la 7P00226, segons el cadastre, fins a trobar el límit nord de les parcel·les 7P00213 i 7P00214, segons el cadastre, seguint el límit del camí en sentit nord, que creua quan troba els murets de pedra seca que marquen el límit de la parcel·la 7P00212, segons el cadastre.

El límit de la zona preventiva es representa gràficament en l'annex 2.

4.2.2. Caràcter general i objectius

Per aconseguir preservar els valors identificats mitjançant l'estudi del lloc i assolir una protecció correcta de la relació que s'estableix entre el bé i el seu entorn, el Comú d'Escaldes-Engordany ha de desenvolupar i incorporar al planejament urbanístic les normes o els criteris necessaris per mantenir-ne la integritat i l'autenticitat, de manera que es preservin els valors estètics, històrics i culturals del bé protegit.

En aquesta zona es poden distingir sis àmbits de caràcters ben diferenciats, que es tracten de forma separada perquè els criteris puguin ser més concrets segons les seves particularitats, i a la vegada se'n faciliti la comprensió.

- L'àmbit agrícola, identificat amb la lletra A. Se situa a l'est del monument i engloba els terrenys de conreu de la plana d'Engolasters. És una zona de màxima importància per a la preservació, la percepció i la lectura de qualitat del monument, dels nuclis històrics rurals i de les relacions espacials que s'estableixen entre ells. El seu caràcter és totalment agrícola i reforça l'aïllament de l'església. L'objectiu patrimonial de l'àmbit és que se'n conservi l'aspecte eminentment agrícola i lliure d'edificació.
- L'àmbit rural, identificat amb la lletra B. Engloba els tres nuclis històrics rurals identificats que se situen dispersos a la plana d'Engolasters. Els tres nuclis són el suport edificat que acompanya el monument i subratlla el caràcter agropecuari de l'entorn pròxim a l'església. Són de gran importància per comprendre les relacions espacials que es produeixen a la plana entre l'espai agrícola i els assentaments humans i entre aquests últims i el monument. L'objectiu de l'àmbit és mantenir les característiques morfològiques, volumètriques i constructives dels tres nuclis, i preservar així els valors arquitectònics i paisatgístics que donen suport ambiental al monument.

- L'àmbit de la carretera secundària, identificat amb la lletra C. Es considera un àmbit per la seva elevada proximitat amb el monument. El POUP EE preveu una nova variant que ha de passar pel perímetre de la plana d'Engolasters i deixar el vial actual com una via veinal, a la qual caldrà aplicar mesures correctores perquè sigui un vial més integrat en el paisatge rural. L'objectiu patrimonial de l'àmbit és que la carretera actual esdevingui un camí d'aproximació al monument que n'afavoreixi la contemplació i el gaudi.
- L'àmbit de les construccions contemporànies, identificat amb la lletra D. Aglutina tres edificacions contemporànies de caràcter residencial que se situen al pla d'Engolasters i alineades al costat de la carretera on se situa el monument. L'objectiu patrimonial d'aquest àmbit persegueix reduir l'impacte negatiu de les construccions que es troben més properes.
- L'àmbit del creixement urbà, identificat amb la lletra E. Se situa per sota la CS-200 i comprèn els terrenys que hi ha, en sentit baixada des del monument, entre el revolt de la carretera. Es tracta d'un àmbit que ha estat força edificat en època recent i ha esdevingut un espai de caràcter suburbà. L'objectiu patrimonial de l'àmbit és assolir una transició harmònica entre aquest àmbit, de densitat urbanística elevada, amb la resta de l'entorn, de caràcter més rural.
- L'àmbit del creixement dels nuclis tradicionals, identificat amb la lletra F. L'àmbit s'emplaça al costat migdia de les bordes del Vilar, així com al costat ponent de les bordes d'Engolasters. L'objectiu patrimonial és crear un espai de creixement de baixa intensitat, que harmonitzi amb els nuclis tradicionals que l'envolten.

4.2.3. Proposta de criteris aplicables a la zona 2

Pel que fa a les intervencions en la zona preventiva (zona 2) de l'entorn de protecció, els criteris són propostes per al Comú, i només són vinculants i executius si el Comú decideix acceptar-los i incorporar-los al planejament urbanístic. El seu contingut i la seva vigència tenen efectes a partir de la data que se'n publiqui la incorporació al pla urbanístic. Els criteris esmentats són graduals i proporcionals en funció de l'àrea de l'entorn de protecció identificada.

El Comú ha de garantir la preservació del context particular del BIC com a testimoni d'una història secular i, alhora, la coherència visual de l'entorn del bé protegit. És per aquestes raons que es recomana que qualsevol intervenció tingui en compte les característiques del conjunt de la zona 2 i també la presència del bé cultural com a element rellevant i singular, i s'eviti la implantació d'activitats que en puguin perjudicar la imatge i la contemplació. La finalitat de la proposta de criteris següent és orientar el Comú per garantir la preservació dels valors patrimonials i la coherència de la missió protectora de l'entorn, atès que correspon a aquesta institució seleccionar els criteris que consideri adequats per a la protecció del bé i dels interessos de la parròquia, i així establir l'instrument de protecció, ús i gestió aplicable a la zona 2 previst per l'article 16.1 de la Llei 15/2014, del 24 de juliol, de modificació de la Llei 9/2003, del 12 de juny, del patrimoni cultural d'Andorra.

En aquest sentit, cal recordar que, en consonància amb els textos internacionals de referència, la Llei 9/2003-15/2014, del patrimoni cultural d'Andorra preveu que les administracions públiques, en exercici de les seves competències, vetllin per la integritat del patrimoni cultural d'Andorra i que, en cas que interpretin la Llei, preval sempre el principi que perjudiqui menys el patrimoni cultural d'Andorra; i l'article 5 del Reglament de la construcció estipula que, en els casos de dubtes o contradiccions que no es puguin resoldre en aplicar el principi de jerarquia normativa, preval la solució que afavoreixi més la protecció del patrimoni cultural i la normativa que imposi més protecció. En el marc de la llibertat individual preconitzada per la Llei del patrimoni cultural, l'aplicació d'aquestes disposicions generals és fonamental per assolir els objectius patrimonials de l'entorn de protecció.

Per tot això, segons el tipus de projecte i la seva implantació, es proposa tenir en compte els criteris d'intervenció proposats per a la zona 2 definits per a cada àmbit.

4.2.3.1 Àmbit A: agrícola

Com a criteri general, es demana encaminar els esforços a la preservació de l'autenticitat del paisatge agrícola com a context paisatgístic que dona suport ambiental al monument. Per aquest motiu, i per assolir els objectius, cal conservar les característiques actuals del paisatge necessàries per protegir i revalorar

l'església, i per tot això es proposa que a l'àrea agrícola no s'hi pugui construir, a excepció d'equipaments mínims de suport al monument.

Implantació i organització de l'edificació

- No es permeten edificacions noves, llevat d'un equipament mínim i discret de suport al monument, a l'entorn de protecció o als seus valors. En aquest cas, s'ha de situar tan allunyat com sigui possible del bé d'interès cultural.
- No es permeten alteracions de les característiques topogràfiques, paisatgístiques i mediambientals de l'àmbit, llevat de les correccions o actuacions que pugui aconsellar la millora d'aquest espai, amb criteris científics i tècnics.
- No es permeten les instal·lacions temporals ni cap tipus d'edicle, ja sigui fix o implantat de manera temporal, que distorsionin la contemplació del monument i no s'integrin al caràcter natural i rural de l'entorn.

Volumetria

- En el cas que sigui necessari algun tipus de construcció de suport al monument, a l'entorn de protecció o als seus valors, ha de ser del mínim volum possible. S'ha de cercar que es mimetitzi amb l'entorn emprant materials naturals de les mateixes característiques que els de la zona (pedra, fusta, vegetació...).

Cobertes

- En el cas que sigui necessari algun tipus de construcció de suport al monument, a l'entorn de protecció o als seus valors, la coberta pot ser plana. S'ha de cercar que es mimetitzi amb l'entorn emprant materials naturals de les mateixes característiques que les de la zona (pedra, fusta, vegetació...).

Façanes i obertures

- En el cas que sigui necessari algun tipus de construcció de suport al monument, a l'entorn de protecció o als seus valors, les façanes i les obertures han de ser de dimensions reduïdes. S'ha de cercar que es mimetitzi amb l'entorn emprant materials naturals de les mateixes característiques que els de la zona (pedra, fusta, vegetació...).

Murs i paraments

- S'ha de tenir la màxima cura per preservar els testimonis, naturals i antròpics que perduren. S'han de salvaguardar i millorar les relacions visuals que s'estableixen amb el monument.
- Es poden fer murs de pedra seca seguint les característiques geomètriques i amb els materials presents a la zona.

Medi ambient i tancaments

- Només es preveu utilitzar espècies i varietats autòctones. De forma genèrica, les intervencions en el medi han de garantir el manteniment i la millora de la vegetació en relació amb les característiques del bé.
- Una barrera vegetal d'espècies autòctones ha de separar l'àmbit del futur creixement de llevant, terrenys situats fora de l'entorn de protecció.
- Cal mantenir els espais actualment lliures o cultivats per conservar el caràcter natural i rural del territori.

Mobiliari i senyalització

- No es permeten instal·lacions aèries que puguin envair aquest àmbit. Els elements de mobiliari urbà, senyalització i enllumenat han d'evitar pertorbar les visuals cap al monument o des del monument.
- No es permeten elements de publicitat.

Vials i altres xarxes

- S'ha de conservar i mantenir la trama de camins existents, i se n'ha de respectar el traçat i el caràcter actuals (terra, empedrats...).

- En el cas que sigui necessari algun tipus de camí de suport al monument, a l'entorn de protecció o als seus valors, serà el mínim possible. S'ha de cercar que es mimetitzi amb l'entorn emprant materials tradicionals.

4.2.3.2 Àmbit B: rural

Els criteris en aquest àmbit estan orientats a mantenir les característiques morfològiques, volumètriques i constructives dels tres nuclis rurals i conjunts arquitectònics que acompanyen el context del monument.

Implantació i organització de l'edificació

- S'ha de respectar, en qualsevol modificació topogràfica, el perfil del terreny inicial i les intervencions s'hi han d'adaptar.
- S'han de conservar els espais tradicionals que acompanyen els edificis (horts, malladors....) o que els separen (callís, camí...).
- Només es pot intervenir per rehabilitar les construccions existents, reconstruir les enrunades o bastir una edificació en els solars lliures entre els espais tradicionals d'acompanyament o separació. A aquest efecte, l'ordinació que regirà en els tres nuclis determinarà quins seran aquests solars.
- En cap cas les construccions que es modifiquin o s'aixequin no poden superar els 125 m² en planta, el 60% d'ocupació del solar ni els 7 m d'alçària al carener.

Volumetria

- S'ha de respectar la tipologia vernacular d'aquests nuclis per a totes les construccions que es modifiquin, es reconstrueixin o s'aixequin.
- S'han de conservar les principals característiques volumètriques d'aquests nuclis per a totes les construccions que es modifiquin, es reconstrueixin o s'aixequin.
- En totes les construccions s'han d'excloure tot tipus d'elements sortints o volats, com ara balcons o tribunes.

Façanes i obertures

- Cal respectar una relació de plens/buits equilibrada seguint els paràmetres de l'arquitectura vernacular d'aquests nuclis per a totes les construccions que es modifiquin, es reconstrueixin o s'aixequin.
- Els materials, els colors i els acabats de les façanes han de ser fruit d'una anàlisi de les solucions existents dins de l'àmbit.
- Els tancaments d'obertures han de seguir els mètodes i els materials tradicionals, i cal prioritzar l'ús de la fusta natural i evitar la utilització de vidre que generi un efecte mirall.
- Cal enretirar les fusteries del pla de façana i evitar, per l'exterior, elements aliens a les edificacions tradicionals, com les persianes, els tendals, els para-sols i altres sistemes de protecció.
- S'admet el tancament amb porticons de fusta.

Cobertes

- Cal dissenyar les cobertes de fusta amb el pendent entre el mínim i el màxim de l'existent en l'arquitectura vernacular del lloc, i els seus materials no poden trencar l'equilibri tradicional en textura, forma i color.
- S'ha d'utilitzar la llosa natural com a material emprat per als cobriments.
- El ràfec de coberta s'ha de dissenyar seguint els models constructius vernaculars d'aquests nuclis.
- S'ha d'utilitzar coure o xapa pintats de color negre en canals i baixants per a la recollida d'aigua.
- No s'admet la introducció d'elements aliens o acabats poc integrats a l'arquitectura vernacular d'aquests nuclis.

- Qualsevol altre element ha d'estar integrat en el disseny volumètric dels elements de coberta per evitar que sobresurtin.
- Queda exclosa la utilització de materials brillants o llampants.
- Les sortides de fums han de ser les mínimes possibles i s'han d'agrupar per reduir-ne el nombre.

Murs i paraments

- Cal mantenir l'estat actual dels murs de pedra existents així com els seus elements originals, i si cal s'han de restaurar.
- En cap cas no han de molestar la visió del bé o distorsionar el context.
- Els murs han de ser de pedra seca.
- Els murs no poden sobrepassar el metre d'alçària. En cas de tenir més alçària, no han de ser totalment opacs.

Medi ambient i tancaments

- Cal reduir al mínim la replantació, que, en tot cas, ha de fer-se amb espècies autòctones.
- S'ha de conservar i mantenir la flora i la vegetació existents que tinguin valor mediambiental.
- S'ha d'evitar la tala d'arbres i els desbrossaments localitzats i radicals, tret que estiguin justificats.
- S'ha d'evitar recórrer a tota mena de dispositius artificials de vegetació, com ara jardineres, parterres, plantacions exòtiques, etc.
- Cal evitar les tanques contínues en horts o finques. En cas de fer-ne, s'han de construir amb murs de pedra seca.

Mobiliari urbà i senyalització

- La implantació, el disseny, les dimensions, el material, els colors i els acabats han de ser concebuts amb cura, de manera que siguin eficaços però discrets.
- Es poden admetre elements de mobiliari urbà, com ara papereres o llums, etc., sempre que estiguin relacionats amb la revaloració dels nuclis, se'n limiti la quantitat i no es trenqui mai la visibilitat dels nuclis, ni es creï una imatge distorsionada dins l'àmbit.
- No s'admet la col·locació de rètols, tanques publicitàries, publicitat eventual (cartells, pintades, etc.), ni la senyalització en general que amagui o desfiguri la façana dels edificis o els seus elements.
- Es poden admetre els panells informatius o els dispositius de seguretat sempre que garanteixin la preservació de la lectura dels nuclis.

Vials i altres xarxes

- S'ha de minimitzar l'impacte visual dels vials i de les instal·lacions, que s'han d'allunyar al màxim possible del bé.
- S'ha de conservar i mantenir la trama urbana històrica, així com els camins existents, respectant-ne el traçat i el caràcter tradicional (terra, empedrats...).
- Cal prestar una atenció especial a les obres d'urbanització (pavimentació, renovació de xarxes, fonts, etc.), al seu disseny i als seus materials per assolir una qualitat ambiental adequada.
- S'ha d'excloure l'ús de paviments asfàltics.
- Els serveis s'han de soterrar.
- S'ha de preveure l'ocultació de les instal·lacions que no ho estiguin en les intervencions que es facin.
- Cal situar en llocs en què no perjudiquin la imatge dels nuclis les antenes de televisió, les pantalles de recepció d'ones, els equips de climatització i els dispositius similars.

- S'han de pintar les instal·lacions de seguretat viària i els suports dels panells amb una tonalitat fosca en sintonia amb l'entorn.
- S'ha d'integrar l'enllumenat públic amb colors i tonalitats fosques, i la seva alçària no pot superar la vegetació que l'envolta.
- Cal ajustar al mínim els nivells d'il·luminació de l'enllumenat públic i monumental per emfatitzar la visió dels nuclis i alhora garantir la seguretat de les persones.
- S'han d'excloure els elements d'energies renovables situats a l'exterior en les construccions i els espais lliures.

4.2.3.3 Àmbit C: la carretera d'Engolasters

Implantació i organització de l'edificació

- La carretera actual d'Engolasters hauria de convertir-se en un camí d'aproximació al monument, amb un traçat i un acabat que potenciïn els valors i les perspectives de l'església, alhora que s'integrin en el paisatge.

Volumetria

- No es permet cap mena de construcció per a cap activitat.

Murs i paraments

- No està permès cap tipus de mur per a cap tipus d'activitat llevat d'aquells mínims trams de pedra seca, de curta longitud i de menys de 50 cm d'alçària que es puguin generar alineats a la carretera.

Medi ambient i tancaments

- Cal reduir al mínim la replantació vigilant de no pertorbar els valors i les visuals cap al monument o des del monument.
- En tot cas, les plantes introduïdes han de ser d'espècies autòctones.
- Cal protegir la flora i la vegetació existents relacionades amb els sistemes de valor mediambiental.
- S'ha d'evitar recórrer a tota mena de dispositius artificials de vegetació, com ara jardineres, parterres, plantacions exòtiques, etc.

Mobiliari i senyalització

- Els elements de mobiliari urbà, senyalització i enllumenat han d'evitar pertorbar les visuals cap al monument i des del monument.
- No es permeten elements de publicitat en aquest àmbit.

Vials i altres xarxes

- No es permeten instal·lacions aèries que puguin envair aquest àmbit.
- S'ha d'excloure l'ús de paviments asfàltics.

4.2.3.4 Àmbit D: les construccions contemporànies

Aglutina les edificacions contemporànies de caràcter residencial que se situen al pla d'Engolasters i estan alineades al costat de la carretera on se situa el monument. D'aquestes construccions, les que se situen a les parcel·les 7P00143 i 7P00141 generen un impacte negatiu per la seva proximitat al monument i la seva implantació. D'altra banda, les parcel·les que identificades com a 7P00163 i 7P00144 que se situen més allunyades del monument i en una cota més baixa respecte la implantació del monument tenen una menor incidència sobre la visual del monument i des del monument.

L'objectiu patrimonial d'aquest àmbit persegueix reduir l'impacte negatiu d'aquestes construccions.

Implantació i organització de l'edificació

- De forma general no es permeten ni substitucions ni ampliacions de les construccions existents.
- La parcel·la identificada com a 7P00163 es permet edificar sempre que se situï enretirada respecte a l'alineació de la carretera.

Volumetria

- No es permet un augment de la volumetria sobre les edificacions existents.
- El nou volum que es pugui implantar a la parcel·la 7P00163 haurà de tenir una alçada limitada en PB+1 respecte el nivell de la carretera.

Façanes i obertures

- Cal respectar una relació de plens/buits equilibrada seguint els paràmetres de l'arquitectura vernacular.
- Els materials, els colors i els acabats de les façanes han de ser fruit d'una anàlisi de les solucions existents en els nuclis tradicionals.
- Els tancaments d'obertures prioritzaran l'ús de la fusta natural i evitaran la utilització de vidre que generi un efecte mirall.
- Cal enretirar les fusteries del pla de façana i evitar, per l'exterior, elements aliens a les edificacions tradicionals, com les persianes, els tendals, els para-sols i altres sistemes de protecció.
- S'admet el tancament amb porticons de fusta.

Cobertes

- No es permeten modificacions de les cobertes existents si no és per simplificar-les o fer-les més semblants a les de fusta dels nuclis tradicionals d'Engolasters.
- Cal dissenyar les cobertes de fusta amb el pendent entre el mínim i el màxim de l'existent en l'arquitectura vernacular del lloc, i els seus materials no poden trencar l'equilibri tradicional en textura, forma i color.
- S'ha d'utilitzar la llosa natural com a material emprat per als cobriments.
- El ràfec de coberta s'ha de dissenyar seguint els models constructius vernaculars.
- S'ha d'utilitzar coure o xapa pintada de color negre en canals i baixants per a la recollida d'aigua.
- No s'admet la introducció d'elements aliens o acabats poc integrats a l'arquitectura vernacular de la zona.
- Qualsevol altre element ha d'estar integrat en el disseny volumètric dels elements de coberta per evitar que sobresurtin.
- Queda exclosa la utilització de materials brillants o llampants.
- Les sortides de fums han de ser les mínimes possibles i s'han d'agrupar per reduir-ne el nombre.

Murs i paraments

- Els murs han de ser de pedra i no poden sobrepassar el metre d'alçària. En cas de tenir més alçària, no han de ser totalment opacs.

Medi ambient i tancaments

- Cal reduir al mínim la replantació vigilant de no pertorbar els valors i les visuals cap al monument o des del monument.
- En tot cas, les plantes introduïdes han de ser d'espècies autòctones.
- S'ha d'evitar recórrer a tota mena de dispositius artificials de vegetació, com ara jardineres, parterres, plantacions exòtiques, etc. visibles des de l'espai públic.

Mobiliari i senyalització

- El mobiliari no s'ha de manifestar a l'exterior arran dels seus colors brillants o llampants.

Vials i altres xarxes

- No es permet cap vial nou.
- Cal ajustar al mínim els nivells d'il·luminació de l'enllumenat particular per emfatitzar la visió del monument.
- No es permet cap element d'enllumenat particular que alteri els valors o les perspectives del bé.

- S'han d'ocultar els elements d'energies renovables situats a l'exterior en les construccions i els espais lliures.

4.2.3.5 Àmbit E: creixement urbà

Implantació i organització de l'edificació

- Les modificacions topogràfiques s'han d'ajustar al terreny.

Volumetria

- Les edificacions que es puguin bastir o modificar al costat oest de la CS-200 han de tenir el carener, o el punt més alt de l'edificació, per sota de la cota de la rasant d'aquest vial. Només els darrers solars situats a l'extrem sud-oest amb referències cadastrals 7P00290, 7P00289, 7P00288, 7P00335, 7P00286 i 7P00320, per les dificultats topogràfiques, podran tenir el carener, o el punt més alt de l'edificació, a 4,5 m per sobre del nivell de la carretera. D'aquests solars, els que toquen a la carretera amb referències cadastrals 7P00290, 7P00289, 7P00288, 7P00335 i 7P00286 hauran de disposar d'una barrera vegetal d'espècies locals i de creixement vertical al llarg de la carretera en el tram superior.

Façanes i obertures

- Cal evitar la introducció d'elements o acabats pertorbadors per a l'entorn.
- Queda exclosa la utilització de materials brillants o llampants.
- S'ha de tenir una cura especial en el tractament de les mitgeres, que cal que tinguin un disseny i un acabat com si fos una façana més.

Cobertes

- Cal evitar la introducció d'elements o acabats pertorbadors per a l'entorn.
- Queda exclosa la utilització de materials brillants o llampants.
- S'ha de tendir a agrupar tots els elements que han de sobresortir en coberta.

Murs i paraments

- Els nous tancaments han de ser de pedra d'unes característiques físiques i d'un aspecte similars a la pedra tradicional de l'entorn d'Engolasters.
- Els nous tancaments no poden molestar la visió del bé o distorsionar el context.

Medi ambient i tancaments

- Cal plantar o replantar espècies locals i de creixement vertical que no molestin la visió del bé.

Mobiliari urbà i senyalització

- No es pot trencar mai la visibilitat del bé que s'ha de protegir.
- S'ha de tenir una cura especial en el disseny del mobiliari urbà i la seva situació, i se n'ha de limitar la quantitat.
- No s'admet la col·locació de rètols, tanques publicitàries, publicitat eventual (cartells, pintades, etc.), senyalització ni panells informatius o dispositius que dificultin o alterin la percepció del bé que s'ha de protegir.

Vials i altres xarxes

- Cal prestar una atenció especial, en les obres d'urbanització (pavimentació, renovació de xarxes, fonts, etc.), al disseny i als materials per assolir una qualitat ambiental adequada.
- Cal evitar, en la mesura que sigui possible, l'ús de paviments asfàltics.
- Tots els serveis han de ser soterrats.
- Els llums han de ser de colors i tonalitats fosques i la seva alçària no pot superar la vegetació del voltant.

- Cal ajustar al mínim els nivells d'il·luminació de l'enllumenat públic per emfatitzar la visió del bé i alhora garantir la seguretat de les persones.
- Els elements d'energies renovables han d'estar integrats a l'edifici i camuflats per elements propis.

4.2.3.6 Àmbit F: creixement dels nuclis tradicionals

Implantació i organització de l'edificació

- La implantació ha de cercar l'agrupació de l'edificació en petits conjunts orgànics inspirats en la trama rural tradicional present a la zona, i defugir les trames cartesianes.
- La tipologia de l'àmbit ha de ser la d'habitatge unifamiliar.
- No s'admeten conjunts plurifamiliars.

Volumetria

- S'han de seguir les directius de la tipologia vernacular del lloc.
- Les principals característiques volumètriques (implantació, extensió, dimensions, alçàries...) han de seguir les pautes de la construcció vernacular del lloc.
- En totes les construccions cal limitar els elements sortints o volats, com ara balcons o tribunes.

Façanes i obertures

- Cal respectar una relació de plens/buits equilibrada seguint els paràmetres de l'arquitectura vernacular.
- Els materials, els colors i els acabats de les façanes han de ser fruit d'una anàlisi de les solucions existents en els nuclis tradicionals.
- Els tancaments d'obertures prioritzaran l'ús de la fusta natural i evitaran la utilització de vidre que generi un efecte mirall.
- Cal enretirar les fusteries del pla de façana i evitar, per l'exterior, elements aliens a les edificacions tradicionals, com les persianes, els tendals, els para-sols i altres sistemes de protecció.
- S'admet el tancament amb porticons de fusta.

Cobertes

- Cal dissenyar les cobertes de fusta amb el pendent entre el mínim i el màxim de l'existent en l'arquitectura vernacular del lloc, i els seus materials no poden trencar l'equilibri tradicional en textura, forma i color.
- S'ha d'utilitzar la llosa natural com a material emprat per als cobriments.
- El ràfec de coberta s'ha de dissenyar seguint els models constructius vernaculars.
- S'ha d'utilitzar coure o xapa pintada de color negre en canals i baixants per a la recollida d'aigua.
- No s'admet la introducció d'elements aliens o acabats poc integrats a l'arquitectura vernacular de la zona.
- Qualsevol altre element ha d'estar integrat en el disseny volumètric dels elements de coberta per evitar que sobresurtin.
- Queda exclosa la utilització de materials brillants o llampants.
- Les sortides de fums han de ser les mínimes possibles i s'han d'agrupar per reduir-ne el nombre.

Murs i paraments

- Els murs han de ser de pedra seca.
- Els murs no poden sobrepassar el metre d'alçària. En cas de tenir més alçària, no han de ser totalment opacs.

Medi ambient i tancaments

- Cal reduir al mínim la replantació, que, en tot cas, ha de fer-se amb espècies autòctones.
- S'ha d'evitar recórrer a tota mena de dispositius artificials de vegetació, com ara jardineres, parterres, plantacions exòtiques, etc.
- Cal evitar les tanques contínues en horts o finques. En cas de fer-ne, s'han de fer amb murs de pedra seca.

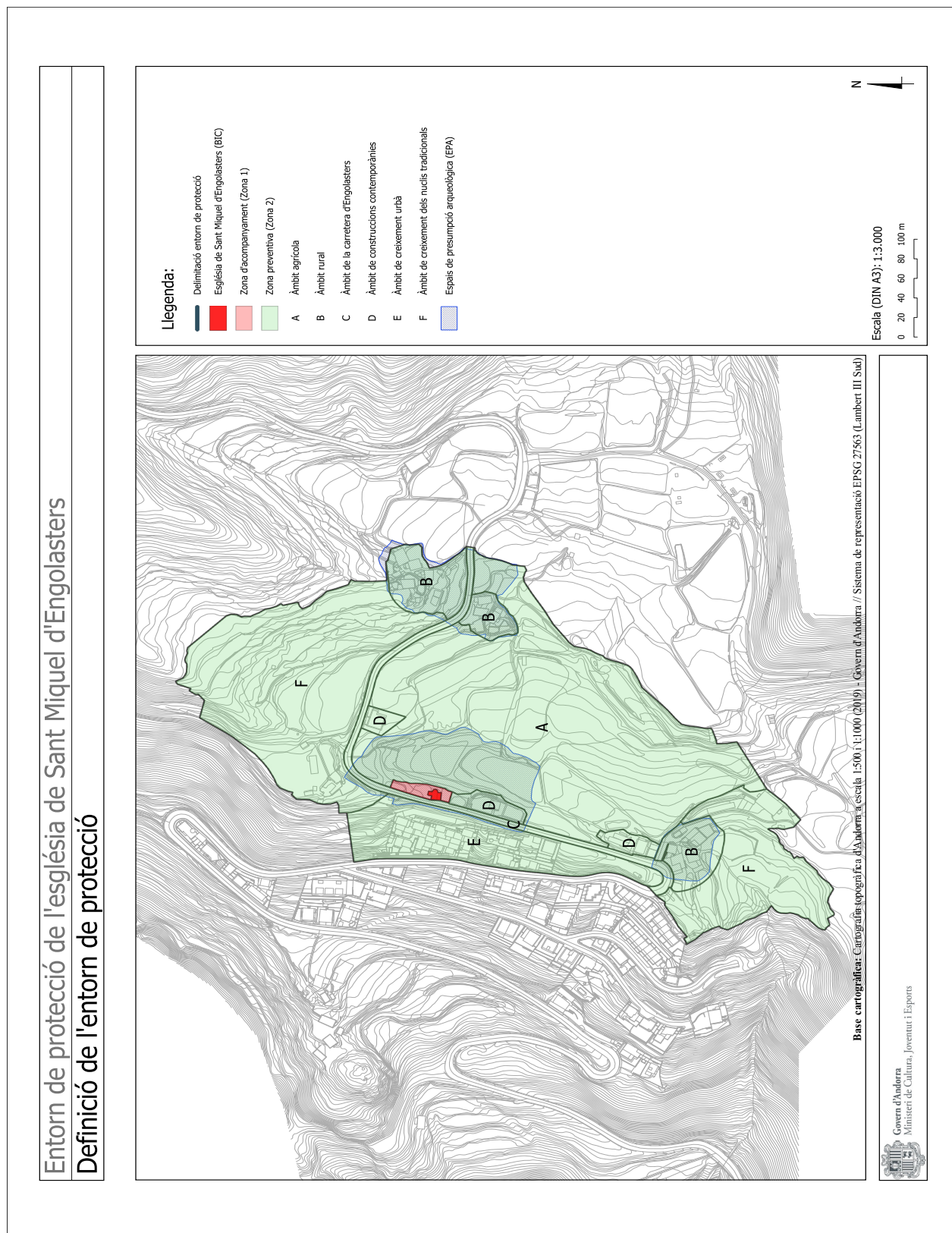
Mobiliari urbà i senyalització

- La implantació, el disseny, les dimensions, el material, els colors i els acabats han de ser concebuts amb cura, de manera que siguin eficaços però discrets.
- Es poden admetre elements de mobiliari urbà, com ara papereres o llums, etc., sempre que estiguin relacionats amb la revaloració de l'entorn, se'n limiti la quantitat i no es creï una imatge distorsionada de l'àmbit.
- No s'admet la col·locació de rètols, tanques publicitàries, publicitat eventual (cartells, pintades, etc.), ni la senyalització en general que amagui o desfiguri la façana dels edificis o els seus elements.
- Es poden admetre els panells informatius o els dispositius de seguretat sempre que garanteixin la preservació de la lectura de la zona.

Vials i altres xarxes

- S'ha de minimitzar l'impacte visual dels vials i de les instal·lacions, que s'han d'allunyar al màxim possible del bé.
- S'han de mantenir els camins existents, i se n'ha de respectar el traçat i el caràcter actual (terra, empedrats...).
- Cal prestar una atenció especial a les obres d'urbanització (pavimentació, renovació de xarxes, fonts, etc.), al disseny i als materials per assolir una qualitat ambiental adequada.
- S'ha d'excloure l'ús de paviments asfàltics.
- Els serveis s'han de soterrar.
- S'ha de preveure l'ocultació de les instal·lacions que no ho estiguin en les intervencions que es facin.
- Cal situar en llocs en què no perjudiquin la imatge urbana de la zona les antenes de televisió, les pantalles de recepció d'ones, els equips de climatització i els dispositius similars.
- S'han de pintar les instal·lacions de seguretat viària i els suports dels panells amb una tonalitat fosca en sintonia amb l'entorn.
- S'ha d'integrar l'enllumenat públic amb colors i tonalitats fosques, i la seva alçària no pot superar la vegetació que l'envolta.
- Cal ajustar al mínim els nivells d'il·luminació de l'enllumenat públic i monumental per emfatitzar la visió del bé i alhora garantir la seguretat de les persones.
- S'han d'ocultar els elements d'energies renovables situats a l'exterior en les construccions i els espais lliures.

Annex 2. Plànol de delimitació de l'entorn de protecció

Annex 3. Relació de documents que han de contenir els projectes d'intervenció en l'entorn de protecció

Els projectes que se situïn dins del perímetre de l'entorn de protecció han de contenir tots els documents necessaris per a la interpretació correcta de les intencions dels tècnics autors i dels promotors, tal com s'estableix en l'annex 3 de la *Guia metodològica per a la delimitació dels entorns de protecció dels béns immobles d'interès cultural* (BOPA núm. 39, any 21, de data 3 de juny del 2009). Un dossier correctament constituït facilita, a més, els tràmits i la gestió de l'expedient.

És per això que els documents següents s'han d'incorporar al projecte adjunts a la sol·licitud de llicència d'obra, sense perjudici de la documentació exigida pel Reglament de la construcció i la normativa sectorial aplicable en la matèria.

- a) Text de presentació del projecte. Cal fer-hi constar quins són els objectius del projecte (el programa del promotor) i el concepte que proposa el tècnic autor del projecte.
- b) Nota en què s'expliqui i es raoni de quina manera s'ha tingut en compte la integració del projecte en el context que l'envolta.
- c) Reportatge fotogràfic amb les observacions adequades, que contingui un o diversos punts de referència, així com les explicacions necessàries per a la interpretació correcta del que es pretén:
 - Si es tracta d'una parcel·la nua, cal fer un reportatge fotogràfic des del terreny concernit cap a l'exterior, en un radi de 360°, amb una o més fotografies i altres visuals cap al terreny concernit preses des de punts significatius (en particular, des del bé d'interès cultural, encara que el terreny no sigui directament visible des del bé).
 - Si es tracta d'una o més construccions existents, cal fer un reportatge fotogràfic des del terreny i des de les construccions concernides cap a l'exterior, i des de cada façana. També és necessari incloure-hi visuals de cada façana i visuals cap al terreny des de punts significatius (especialment des del bé d'interès cultural, encara que el terreny no sigui directament visible des del bé).
- d) Documentació gràfica sobre l'estat actual:
 - Si es tracta d'un terreny verge, cal adjuntar-hi una o més seccions del terreny significatives. Cal incloure-hi, si escau, la roca superficial i la vegetació rellevant existent en el terreny, així com altres característiques que siguin rellevants.
 - En el cas que es tracti d'un terreny en el qual ja hi ha una construcció que es vol enderrocar, cal adjuntar-hi plànols, seccions i alçats de la construcció. S'ha d'indicar amb precisió la part o les parts que s'han d'enderrocar, l'estat de conservació i l'interès patrimonial. Cal especificar, en particular, totes les intervencions que tinguin una incidència sobre l'aspecte exterior de la construcció (es poden adjuntar fotografies d'exemples similars per il·lustrar el resultat que es vol obtenir). Aquesta memòria s'ha d'acompanyar de la documentació gràfica general i adequada per a cada cas, com per exemple croquis o perspectives axonomètriques de la volumetria general amb referència de la volumetria particular i de la configuració arquitectònica corresponent. Cal adjuntar-hi una justificació raonada de l'enderroc.